

Pozabite na dobo vodnarja. Dobrodošli v dobi piflarja.

Socialno omrežje Davida Fincherja
Urban Zorko

Bi si ogledali biografski film o piflarju z načrtom? O piflarju, ki vklopi ves svoj *geekovski* potencial, se prilepi na monitor, žveči pico in zaradi posedanja pridela kvečjemu kakšen heme-roid? Bi si ogledali film o piflarju, ki je spremenil svet?

Za mnoge ni dvoma. Ustanovitelj Facebooka, Mark Zuckerberg, je vse v enem, *wunderkind*, stvarnik ene največjih virtualnih pokrajin, internetni guru, računalniški genij, institucija, film in reklama za ta film obenem, inkarnacija ameriškega sna in milijarder po naključju. Zadnjo oznako mu je v naslovu knjige, po kateri je prirejen scenarij *Socialnega omrežja* (The Social Network, 2010, David Fincher) prilepil pisec Ben Mezrich. V dokaj ameriški zgodbi o (navidez) z neba padlih milijardah so poleg njega takoj po izidu knjige tudi filmski producenti zavohali varni vložek. Razumna računica: doslej je film po svetovnih dvoranah že več kot podvojil osnovni proračun petdesetih milijonov.

Na to misijo so poslali izkušena mačka, režijo je prevzel David Fincher, pisanje scenarija pa Aaron Sorkin, ki sta se, predvsem slednji, znašla pred težavno nalogo: narediti zanimiv (ali vsaj dobičkonosen) film, o dokaj nefilmičnih letih računalničarja, kronanega s svetovnim uspehom. Resnično, *dramatizacija*.

Film izgoreva v želji, da bi v Marku Zuckerbergu odkril rock zvezdo in nas popeljal na nepozabno pot v slavo, droge, razvrat, med izdano prijateljstvo, neuslišano ljubezen ... Tistega malo seksa je več v (mestoma izmišljenih) slovenskih podnapisih kot v filmu, ščepec droge pobožno krasi 5 cm² odpetega dekletovega dekolteja (pač, film je namenjen najširšemu občinstvu) in, ah, ljubezenska zgodba – neprepričljiva, postranska, neizdelana in na koncu z junakovim osveževanjem spletnega profila izbranke tudi posiljeno melodramatična.

»Želel sem si, da o meni ne bi posneli filma, dokler sem živ,« je dejal Zuckerberg. Film je v (promocijsko razumljivem) fingiranju njegove biografije v veliki meri vezan v ris dejanskosti (liki, okvirni dogodki). Izmišljeni so tisti mali medosebni konflikti, vmesne sive cone, ko pametnjakovič, glavni junak, čim manj sedi za monitorjem. A sedi vseeno, če ne za tipkovnico, pa v stresanju hiperpametnega sarkazma – za mizo doma, za mizo v odvetniški pisarni, za mizo v študentski sobici, za mizo v podjetju, za mizo v sejni sobi Harvarda, pa tudi na kavču in v predavalnici. Toliko sedi (če bi se sprehajal naokoli, verjetno ne bi ustvaril Facebooka), da še film občasno pozabi nanj in se (tvegano) zaljubi v kakšnega od stranskih likov, ki, za razliko od Marka, živijo svoje življenje tudi v eksterierjih. Prav tako ne gre zameriti nekaterim ameriškim kritikom (predvsem računalničarjem), ki so

film označili za *antigeekovski*, piflofoben. Sodeč po videnem, režiserju (kot bi se jim ta želel maščevati za nefilmska življenja) res niso najbolj simpatična vrsta ljudi.

Sicer tokrat ne prevpijoča Fincherjeva režija je ljubezen do stilizacije vendarle potešila v dramaturško zablodelem prizoru veslaškega tekmovanja Zuckerbergovih nasprotnikov, dvojčkov Winklevoss. Tam režiser z uporabo t. i. *tilt shift* optike (oz. učinka) izdela sekvenco, ki zaradi selektivnega fokusa deluje kot modelček, igračasto. To lahko razumemo v smislu zanimive režiserjeve ironije: Kdo pravzaprav igra igrice? Računalniški piflarji, ki služijo milijone (in spreminjajo svet), ali stare elite, ki veslajo proti toku? V tematizaciji novih elit digitalne dobe, temeljnih premikov finančnih in vrednostnih osi, je film tudi najuspešnejši.

Resda ima *Socialno omrežje* dovolj humornih dialogov, a to je tudi film, ob katerem se gledalca (opremljenega s primernim naborom sodobnih vrednot) loti slaba vest, češ tako mlad, pa že milijarder. To je, končno, naporen film o napornem junaku, kajpada aktualen, z iskrivimi dialogi, z dovolj dobro, četudi emotivno krampasto režijo, z dobro igro, s scenarijem, ki je Sorkinov (pač, v dani situaciji) verjetno edini (kvaliteten) mo-

žni izhod. Nelahka, še kar nekako opravljena naloga na malce nefilmsko tematiko ...

Ti pomisleki bledijo ob edinstveni (popolnoma brezplačni) promociji, ki je je film deležen – radovedni žilici vsakega štirinajstega Zemljana: »Kdo je stvarnik sveta, v katerem živijo vsi moji prijatelji?« Nadaljnja usoda družabnega omrežja Facebook postaja tudi usoda tega filma, prilike o neki genezi.